

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ali KENANOĞLU
İstanbul Milletvekili

Türkiye aktif bir deprem ülkesi olarak sıklıkla yıkıcı depremler ile karşı karşıya kalmakta, meydana gelen hasar ve can kayıpları nedeniyle toplumsal hayat her yönüyle büyük ölçüde olumsuz etkilenmektedir. Çok geniş bir yelpazede tüm toplumu ve hayatın her alanını etkilemesi depremlerin çok boyutlu bir mesele olduğunu ve pek çok disiplini ilgilendiren doğasını açıkça ortaya koymaktadır. Dünyanın aktif deprem kuşaklarından birinde yer almamız nedeni ile var olan deprem tehlikesinin derinlemesine analiz edilmesi ve deprem risklerinin de çok disiplinli olarak yürütülecek kapsamlı çalışmalarla azaltılması ölçüsünde depremlerin afete dönüşmemesi sağlanabilmektedir.

Depremler tüm yıkıcı etkilerine rağmen belirli aralıklarla meydana gelen afetler olduğundan zamanla unutularak gündemden çıkmaktadır. Bu açıdan gündem sürekliliğinin, depremselliği yüksek olan ülkemizde deprem risklerinin azaltılması önem arz etmektedir.

30/10/2020 tarihinde İzmir'in başta Seferihisar ve Bayraklı ilçelerini etkileyen 6.9 ölçeğinde olan ve 102 vatandaşımızın hayatını yitirmesine, binden fazla vatandaşımızın yaralanmasına ve büyük maddi hasara neden olan deprem sonrası; Mecliste grubu bulunan beş siyasi partinin ortak önerisi ile "Depreme Karşı Alınabilecek Önlemlerin ve Depremlerin Zararlarının En Aza İndirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Meclis Araştırma Komisyonu" (kısaca Deprem Araştırma Komisyonu olarak anılacaktır) kurulmuş ve 10.11.2020 tarihinde çalışmalarına başlamıştır. Üç aylık çalışma süresi tanınan Deprem Araştırma Komisyonuna artı bir ay daha süre tanınmış, toplam dört aylık çalışma süresi boyunca 18 toplantı yapılmış ve 16/07/2021 tarihinde 500 sayfadan oluşan ve içerisinde 268 önerinin yer aldığı 278 Sıra Sayılı raporunu yayımlamıştır.

Deprem Araştırma Raporunun dördüncü ve son bölümünde; deprem risk ve zararlarının azaltılması ve deprem konusunda ülkemizde her alanda alınması elzem tedbirlere dair önerilere yer verilmektedir.

Söz konusu Bölümünde yer alan "Sonuç ve Öneriler" kısmında; Deprem Bilgi Sistemi, Risklerin Belirlenmesi, Yer Bilimsel Etütler ve Planlamalar, Yapı Güvenliği, İmar, Denetim ve Yapı Kullanımı, Kentsel Dönüşüm, Mevzuat, Uygulama, İzleme ve Denetim Sistemi, Finansman Yönetimi, Toplumsal Farkındalık ve Deprem Sonrası başlıklı 11 ana başlıkta sıralanan ve yerine getirilmesi gereken 268 tedbir arasında Cumhurbaşkanlığı'nı ilgilendiren maddeler aşağıda sıralanmıştır.

- 1- Kentsel dönüşüm mevcut bina stokunun depreme güvenli hale gelmesi hususunda hayati öneme sahiptir. Yerel ölçekte özellikle kentsel dönüşüm ihtiyacı duyulan bölgelerin tespiti yapılarak, kentsel dönüşüm strateji belgelerinin öncülüğünde kent bütününde kentsel tasarım ilkeleri de göz önünde bulundurularak projelerin uygulanması gerekmektedir. Bu sayede sadece yapıların dönüşümü sağlanmayıp şehrin dönüşümü de sağlanacaktır. Etkin ve iyi bir kentsel dönüşüm uygulaması için vatandaşların tüm süreçlerde yer alması ve makul taleplerinin uygulamayı yürüten idarece göz önünde bulundurulması önem arz etmektedir. Kentsel dönüşüm konusunda devletin, yerel yönetimlerin, vatandaşların, üniversitelerin, STK'ların, meslek odalarının, diğer bir deyişle 84 milyonun ortak sorumluluğu bulunmaktadır.

Kentsel Dönüşüm uygulamaları toplumsal farkındalığın sağlanması ile hız kazanacaktır. Bu farkındalık;

- Yazılı ve görsel medya iletişim araçlarının daha fazla kullanılması,
 - Sosyal medya araçlarının daha etkin kullanılması,
 - Kentsel dönüşüm ilişkili; kamu spotlarının, reklamların, programların, açık oturumların sayılarının artırılması,
 - Örnek iyi uygulamaların tanıtımının yapılması, vatandaşa sağladığı katkıların anlatılması, kentsel dönüşümün örneklerinin yer aldığı belgesellerin hazırlanması,
 - Kentsel dönüşüm ilişkili ülke çapında bilgilendirme toplantılarının yapılması, ana haber bültenlerinde daha fazla içeriğe yer verilmesi,
- ile daha etkin bir şekilde sağlanacaktır.
- 2- Ülkemizdeki yapı stokunun durumu nedeniyle kentsel dönüşüm ihtiyacının uzun yıllar süreceği de göz önünde bulundurularak, bu farkındalık çalışmalarının süreklilik göstermesi, toplumsal farkındalığın canlı tutulmasında önem arz etmektedir.
 - 3- Bütünleşik afet yönetim sistemi ile uyumlu, karşılaşılabilecek tüm afet risklerini odağına alan, merkezi ve yerel yönetimler, özel sektör, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ile bireyler ölçeğinde görev, yetki ve sorumluluk tanımlarının net olarak yapıldığı güçlü bir mevzuat yapısının varlığı deprem zararlarının azaltılması konusunda tüm paydaşlara rehber olacak, mevzuatta belirlenen ilkelere uygun yürütülen faaliyetlerle depreme güvenli şehir ve toplum oluşturularak deprem dirençliliği sağlanmış olacaktır.

Bu amaçla; başta deprem olmak üzere tüm afetleri kapsayan afet yönetim mevzuatının ülkelerin afet yönetimine ilişkin mevzuatında yol gösterici kılavuz ilkelere sahip olan Sendai Çerçevesi gibi uluslararası belgelerde de belirtildiği üzere;

- Mevcut afet riskinin azaltılması ve yenilerinin oluşmasının engellenmesi için "Daha İyiyi İnşa Etmek" yaklaşımını benimseyen,
 - Yerel ve bölgeye özgü afet özellikleri dikkate alınarak belirlenen risk azaltma önlemlerini önceliklendiren,
 - Afet yönetimi süreçlerinde toplumun tüm kesimlerini kapsayan, merkezi kurum ve kuruluşlar, yerel yönetimler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ile bireyler arasında sorumluluk paylaşımı içeren,
- 4- Karar verme mekanizmalarında yerel yönetimlerin daha çok dahlini sağlayan bir bakış açısıyla hazırlanması üzerinde durulmasında fayda görülmektedir
 - 5- 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ve 49 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yürütülen Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi kapsamındaki işlemler hususunda kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler arasında koordinasyonun sağlanması, coğrafi verilerin ücretsiz paylaşımına yönelik düzenlemelerin yerine getirilmesi ve böylelikle afet ve acil durumlarda ihtiyaç duyulan verilerin temini ve

paylaşımının belirlenen usul ve esaslara göre yapılmasındaki etkinliğin artırılması gerekmektedir.

- 6- Merkezi ve yerel düzeydeki kuruluşlar arasında eş güdümü sağlama, merkezi ve yerel idareler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ile bireyler arasında bütüncül bir afet yaklaşımına yön verme, afet risklerini azaltmaya yönelik politika ve stratejileri belirleme konularında yetkili, Cumhurbaşkanlığı bünyesinde ilgili bakanların katılımıyla oluşan Afet ve Acil Durum Yüksek Kurulu benzeri bir üst kurul oluşturulmasıyla stratejik seviyede hazırlanan plan ve belgelerin onaylanması, uygulanması, izleme ve değerlendirilmesinde etkinlik sağlanacağı öngörülmektedir.
- 7- Deprem zararlarının azaltılması çalışmalarının bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları gibi birçok paydaş arasında üst ölçekli koordinasyon ve iş birliği gerektirmesi nedeniyle merkezi düzeyde bu koordinasyon ve iş birliğini sağlayacak etkin bir kurumsal yapılanmanın varlığı elzemdir. Bu çerçevede AFAD'ın icrai faaliyetleri ile koordinasyon görevi arasında bir denge oluşturularak kuruluş felsefesindeki üst ölçekli koordinasyon ve iş birliği görevinin etkinleştirildiği, standart belirleyen, paydaşları destekleyen ve denetleyen görev, yetki ve sorumluluklarla kurumsal kabiliyeti güçlendirilmelidir.
- 8- Bakanlar Kurulu kararıyla 2001 yılında KRDAE tarafından İstanbul'da kurulmuş olan Erken Uyarı Sistemi, sadece bu sisteme entegre olan kurumlar tarafından kullanabilmektedir. Sistemin desteklenip geliştirilmesi, talep eden diğer kurum ve kuruluşların sisteme entegre edilmesi için gerekli düzenlemeler yapılması yerinde olacaktır.
- 9- Deprem öncesi, sırası ve sonrasında doğru davranış şekilleri ve yapılması gerekenler ile güvenli konut, yapısal olmayan hasarların önlenmesi, tatbikatlara katılım, aile afet planları, toplanma alanları gibi deprem zararlarının azaltılmasına yönelik önlemler konusunda kamu kurumları, yerel yönetimler, üniversiteler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve bireylerin ortak sorumluluklarına dair toplumsal farkındalığın geliştirilmesi çalışmaları artırılmalıdır. Paydaşlarla yapılacak iş birlikleri ile bu çalışmalarda; kamu spotları, kısa filmler, televizyon programları, belgeseller, diziler, broşür ve kılavuzlar, çocuk ve gençlere yönelik bilgisayar oyunları, çizgi filmler, söyleşi ve paneller, tiyatro oyunları ve halk eğitim programlarının etkin kullanımı sağlanmalıdır.
- 10- Kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, üniversiteler ve özel sektör çalışanları ile yöneticilerine deprem farkındalığı, risk azaltma çalışmalarının önemi ve ilk yardım konularında belirli periyotlarda teori ve uygulamaya dayalı eğitimler verilmelidir.
- 11- Tüm kamu kurumlarının hizmet içi eğitim faaliyetlerine deprem farkındalığının kazandırılmasına ilişkin konular eklenmelidir.
- 12- Kamu kurum ve kuruluşlarınca deprem sonrasında yürütülen risk azaltma, müdahale ve iyileştirme çalışmalarına yol göstermesi, bu alanda üretilecek sistematik çözümlere katkı sağlaması amacıyla deprem bölgesindeki vatandaşların deprem sonrasında yapılan faaliyetlerden beklenti ve memnuniyetini ölçecek, başarısını değerlendirecek, geliştirilmesi gereken alanları belirleyecek anket ve saha çalışması gibi geri bildirim metotları uygulanmalıdır.
- 13- Deprem zararlarının azaltılmasına yönelik çalışmalarda doğrudan veya dolaylı olarak görev alan merkezi ve yerel düzey kurum temsilcilerinin deprem öncesi, sırası ve sonrasında yapılacaklar konusunda farkındalık sahibi olması yapılan çalışmaların verimliliğini etkileyeceğinden; aday memur eğitimi, hizmet içi eğitim gibi eğitim araçları ile farklı uygulama projeleri aracılığıyla kamu kurumlarında görev alan personelin belirli aralıklarla deprem farkındalığı eğitimi alması sağlanmalıdır.

- 14- Deprem farkındalığının ve güvenli yaşam kültürü bilincinin kamuoyunda güncel kalmasını sağlamak amacıyla toplumun tamamına yaygın; bireylerin, sivil toplum kuruluşlarının, yerel yönetimlerin, özel ve kamu kurumlarının entegre olduğu gerçekçi senaryolarla hazırlanan ulusal ve yerel tatbikatlar yaygınlaştırılmalıdır.
- 15- Tatbikatların sadece bulunan alandan tahliyeyi içeren sınırlı bir içerikle yapılması yerine olası bir deprem sonrasında tahliyenin ardından karşılaşılabilecek sorunlar olan; yangına müdahale, toplanma alanlarında buluşma, ilk yardım, iletişim gibi farklı alanlara yönelik doğru davranış şekillerini benimsetmeye yönelik konuları da kapsamı sağlanmalıdır.
- 16- Günümüz kent yaşamında apartman ve sitelerde ikametlerin yoğunlaştığı dikkate alındığında apartman ve site yönetimlerini de kapsayan deprem, yangın, tahliye, toplanma alanları, ilk yardım gibi alt bileşen planlarını hayata geçirecek bir sistemle geniş katılımlı tatbikatların belirli periyotlarda uygulanması sağlanmalıdır.
- 17- Deprem dirençliliğinin artırılması amacıyla; İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik ve ilgili diğer mevzuat kapsamında hazırlanması ve uygulanması zorunlu olan iş yeri acil durum planları gibi planların güncelliği sağlanarak, taşıdıkları risk çerçevesinde oluşturulan senaryolar üzerinden yapılan tatbikatlar artırılmalıdır. Acil durum ekipleri başta olmak üzere iş yerlerinde çalışanlara yönelik temel afet bilinci, temel düzey arama ve kurtarma ve tahliye gibi konularda verilecek eğitimler tatbikatlarla geliştirilmelidir.
- 18- Yapısal olmayan risklerin önlenmesi amacıyla ev, okul, iş yeri, fabrika, hastane gibi muhtelif alanlarda deprem sırasında hareket edip tehlike oluşturacak unsurların neler olduğunu belirlemeye, hangi eşyaların nasıl bir risk oluşturduğunu tespit etmeye yönelik tehlike tespiti yapılarak riskli eşyaların konumunun değiştirilmesi veya sabitlenmesi şeklinde basit önlemlerle risklerin azaltılmasına yönelik farkındalık çalışmaları artırılmalıdır.
- 19- Deprem konusunda çalışmalar yürüten kurum ve kuruluş yetkililerinin bilgilendirme, basın duyurusu veya ülkemizdeki afet ve acil durumlarla ilgili açıklamalarında işaret dili çevirmeninin yer alması sağlanmalıdır.
- 20- Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı koordinasyonunda medya mensuplarına depreme hazırlık, deprem zararlarını azaltma ve müdahale süreçlerini içeren afet yönetim sistemi ile deprem sonrasında halkın sadece yetkili kişilerden bilgi almasına ilişkin kriz yönetimi modellerini de içeren afet döneminde iletişim ve etik ilkeler hakkında eğitimler verilmesi yerinde olacaktır.
- 21- Medya araçları aynı anda geniş kitlelere ulaşabilme niteliğine sahip olduğundan dizi ve filmlerde kamuoyunu depremle ilgili bilinçlendirecek mesajlara yer verilmelidir. Yayın içeriklerinde güvenli konutlar, kentsel dönüşüme ilişkin vatandaşlara düşen görevler, eşyaların sabitlenmesinin önemi ve alınabilecek basit önlemler, deprem zararlarının azaltılmasına yönelik doğru davranış şekilleri gibi konulara değinilerek gönüllü sanatçı ve sporcuların deprem farkındalığının artırılmasına yönelik çalışmalara katılması sağlanmalıdır. Bu konuda hassasiyet gösteren medya hizmet sağlayıcıları ödüllendirilmelidir.
- 22- Haber, eğitim, belgesel, tartışma gibi programlarda deprem zararlarının azaltılması ve depremlere hazırlıklı olma konularında çalışmalar yapan kurum ve kuruluşların katılımına veya bu kurumların danışmanlığına ağırlık verilmelidir.
- 23- Depremle ilgili farkındalığı güncel tutmak amacıyla deprem yaşanmadan da deprem konusunda çalışan akademisyenlerin, depremle ilgili bilgi ve deneyimlerini medya organlarında aktarabilmelerine imkân tanıyan yayınlar yapılmalıdır. Ayrıca depremle ilgili yapılan yayınların içeriklerinin zenginleştirilmesi; deprem sonrasında binaların hasar görme nedenleri ve yapısal olmayan risklerin azaltılması için alınması gereken

önlemler konusunda alanında uzman kişiler aracılığı ile bilgilendirici yayınlara ağırlık verilmesi, depreme güvenli konutlarda yaşama konusunda kamuoyunun farkındalık kazanmasını sağlayacaktır.

- 24- Deprem sonrasında toplum psikolojisine olumsuz etki edebilecek spekülâtif yayınların, bilgi kirliliğinin, doğru olmayan bilgi paylaşımlarının önüne geçilmesi ve arama kurtarma gibi müdahale çalışmalarının etkili bir şekilde yürütülebilmesi için yetkililerce topluma düzenli ve sık aralıklarla bilgi paylaşımı yapılmasına özen gösterilmelidir. Deprem sonrasında bölgede yürütülen çalışmalarda görev ve sorumluluk sahibi kurum ve kuruluşlar tarafından sosyal medyanın halkı bilgilendirici mahiyette daha etkin kullanılması sağlanmalıdır. Bilgi paylaşımında kurum ve kuruluşlar seçici ve özenli davranarak hangi verilerin sosyal medyada paylaşılacağı, hangi verilerin daha kapsamlı bir şekilde resmî açıklamaya konu olabileceği konusunda bütüncül bir yaklaşımla hareket etmelidir.

Bu bağlamda;

1. Deprem Araştırma Raporunun sonuç bölümündeki 268 öneriden, yukarıda sıraladığımız 24'ü Cumhurbaşkanlığını ilgilendirmekte olup, bu önerilerin kaçısı yerine getirilmiştir? Kaçısı ile ilgili çalışmalar devam etmektedir? Yerine getirilmeyen öneri varsa neden gereği yapılmamıştır?
2. Deprem Araştırma Raporunun sonuç bölümünde yer alan ve Bakanlığınızca gereği yapılması gereken önerilerin gereğini yapmayanlar hakkında bir işlem başlatılacak mıdır?